

ACC. Nr. M. 10859:1-3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Erik Månsson
 Härad: Ö. Göinge Adress: Skolan, Glimåkra
 Socken: Glimåkra Berättat av: smeden Nils Jönsson
 Uppteckningsår: 1948 Född år 1863 i Vittstede

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gågnar och kalesätt om kyrkblockorna. LUF 66.

ACC. N:R

M. 10859:1a.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift av brev till Folkskoll. E.Månsson, Glimåkra, 20/11 1948

I en artikel i Sydsvenska Dagbladet 1931 skriver Alfred Fjelner, att det i Glimåkra skall finnas en sägen om en klockgjutaregesäll Gert Elesen och en mästare vid namn mästare Mons. Sägnen skall vara likartad med en, som jag sysslade med den senaste tiden från Örkelljunga socken, och innebär i korta drag att byborna beställer en kyrkklocka av en mästare som ej kan gjuta den själv utan sänder sin gesäll, som emellertid tar för mkt silver i göten varför klockan får för hög klang. Den rasande mästaren dödar gesällen och klockan far iväg ner i en närbelägen sjö. - Jag vore mycket tacksam om Ni skulle vilja ja vänligheten att i Glimåkra efterforska sägnen och göra en utförlig uppteckning av densamma. - Angiv även om kyrkan ligger intill någon sjö eller dyl. - Då jag behövde uppteckningen som jämförelsematerial för ett föredrag om fjorton dagar, vore jag tacksam om Ni snarast ville göra uppteckningen.

N. A. Bringeus

M. 10859: 2.

Landskap: Ö. Göinge ..... Upptecknat av: Erik Månsson .....
Härad: ..... Adress: .....
Socken: Glimåkra ..... Berättat av: smeden Nils Jönsson .....
Uppteckningsår: 1948 ..... Född år 1863 i Örkened .....

Sagan om Gert Klockgjutare och Mäster Mons.

Sammanfattning av olika berättelser: Lille Gert levde i en tid av stor tve-
dräkt och ondska bland människorna i bygden. Han hade fått för sig att detta
berodde på att den obetydliga kyrkklockan inte med tillräcklig kraft kunde
mana folket fram till Guds hus. Han beslöt därför bege sig ut i världen för
att skaffa en bättre klocka till socknen. Han kom slutligen i tjänst hos Mons
klockgjutare i Köpenhamn. Slutligen fick han sådan skicklighet och förtroende
av mästaren att han sattes att förestå verkstaden under dennes bortovaro. Då
tog han sin chans och framställde en klocka för sin hemsockens räkning och
lade i denna utan mästares vetskap en ansevärd mängd silver för att göra dess
klang klarare. Han for upp till till Glimmare med sin klocka och under stort
stort jubel från folkets sida hängdes den i tornet. Vid provringningen visade
en sådan mäktig klang att den hördes ända ned till Köpenhamn. Mons var då
hemkommen från sin resa och han förstod då hur det hängde samman med den nya
klockan. Utom sig av vrede for han genast upp mot Göinge och mötte mellan
Broby och Glimåkra på vägen den återvändande gesällen. I vredesmod drog han
sin värja och dödade Gert. Vid min vistelse i socknen för 30 år sedan visades
ännu den plats där Gert skulle lidit döden och där hade befolkningen av tack-
samhet mot den unge gesällen lagt ett bål d.v.s. en hög av ris och grenar, som
ständigt underhölls genom att förbifarande lade en ny kvist till de gamla.

Vad Nils Jönsson berättar:

Nedanför Brobygränsen låg "for i varden ojt bål, ojn hov å ris o öllt slavs
bröde, som doj långa op doj som ginge da forbi. Da va ojn som bodde da faar,
som doj kallte Båla-Petter." De berättas om en gesäll, som hade gjort en klocka
" o som snigt se te o lägga söl i bjällan sa ljudet skulle bli bättre. Far
gjore doj bjällor te kreaturen o te bjällorkransa, o om en la ojn ynka bid
sel, behövdes inte sa meed sa ble da better klång genast. Min far som posla

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10859:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ejike Månsson
Härad: O. Göringe Adress: _____
Socken: Glimåkra Berättat av: smeden Nils Jönsson
Uppteckningsår: 1948 Född år 1863 i Örkened

Blad 2 Sagan om Lille Gert och Silverklockan.

posla

mä ticked, sa da osse. När do sa hade hängt bjällan o provringt na härdes da änna noj te Lung, där mäter bodde o han kom genast te väjs o ställde gesällen te svars för bravaden, som han had gjort olövanes. Då ble han sa galen sa han slo bums ihjäl en. Ja ha hört sa vored sin ja va liden pys." Men Glimmarna ville inte lämna sin klocka tebaks. "Men ettersom lyed hördes annan te köbenhamn o da va i lag fojut sa motte mammana bora hol i bjällan sa hon stubbade på lyet. Da ha ja hört sin ja va liden pys."

Så långt sagesmannen. På grund av min obekantskap med dialekten har jag inte vårat anförä allt ordagrant och inte heller de direkta anföringarna torde vara fria från fel. Sagesmannen har emellertid lovat att söka spåra upp ytterligare tillägg och om jag finner något skall jag återkomma.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!